

Een korte vergelijking tussen de Franse S.A.S., de S.A.R.L. en de S.A.

Inleiding

In het artikel 'Ruimer baan voor de Franse S.A.S.' in het mei-nummer van het jaar 2000 van dit tijdschrift ben ik ingegaan op een aantal belangrijke, recente wijzigingen die door de Franse wetgever zijn doorgevoerd om deze rechtsvorm, de 'Société par Actions Simplifiée', toegankelijker te maken, met als doel een groter gebruik in de praktijk.

Genoemd artikel had als conclusie dat verwacht mocht worden dat relatieve onbekendheid met de S.A.S. in de internationale juridische praktijk en het bedrijfsleven snel zou afnemen en het gebruik van de S.A.S. zou toenemen. Naar inmiddels blijkt, is er inderdaad sprake van een toenemend gebruik van de S.A.S. als rechtsvorm. Met betrekking tot de bekendheid van de S.A.S. is het echter nog niet veel beter gesteld. Bij investeringsplannen in Frankrijk en beoogde samenwerkingen met Franse bedrijven blijkt in eerste instantie nog te vaak vanuit de klassieke rechtsvormen, de 'Société à Responsabilité Limitée' (S.A.R.L.) en de 'Société Anonyme' (S.A.) te worden gedacht, terwijl het in veel van dergelijke gevallen meer voor de hand zou liggen om voor de S.A.S. te kiezen.

In een poging om bij te dragen aan verdere bekendheid met de S.A.S. zal in het navolgende op een aantal praktische punten een korte vergelijking tussen deze rechtsvorm, de S.A.R.L. en de S.A. worden gemaakt, waarbij nogmaals voorop wordt gesteld dat het uitgangspunt bij de totstandkoming van de S.A.S. een grotere flexibiliteit is geweest, met verdergaande mogelijkheden tot het zelfstandig inrichten en vormgeven van de statuten, het bestuur, het in- en uittreden van aandeelhouders in het kapitaal en het opnemen van specifieke spelregels met name in samenwerkingsverbanden.

Aandelenkapitaal

Bij de S.A.R.L. dient het kapitaal minimaal FRF 50.000 te bedragen. Dit bedrag dient bij de oprichting van de vennootschap te worden volgestort. Voor de S.A. en de S.A.S. geldt dat het minimumkapitaal FRF 250.000 dient te bedragen. Bij oprichting van de vennootschap dient ten minste 50% daarvan te worden gestort en het restant dient gedurende de daaropvol-

gende vijf jaar te worden gestort. In het geval van een beursgenoteerde S.A. gelden afwijkende minima.

Aantal aandeelhouders

De S.A.R.L. kan minimaal één en maximaal vijftig aandeelhouders hebben. De aandeelhouders kunnen zowel natuurlijke als rechtspersonen zijn.

Voor de S.A. geldt dat deze minimaal zeven aandeelhouders moet hebben. Er geldt geen maximum. Aandeelhouders kunnen natuurlijke of rechtspersonen zijn. De leden van het 'Conseil d'Administration' (raad van bestuur) of van het 'Conseil de Surveillance' (raad van commissarissen), afhankelijk van de vorm van de S.A., dienen tevens aandeelhouder te zijn. In de praktijk hebben dergelijke leden meestal één aandeel.

Voor de S.A.S. geldt dat deze minimaal één aandeelhouder moet hebben. Er geldt geen maximum. Ook hier geldt dat zowel natuurlijke als rechtspersonen aandeelhouder kunnen zijn.

Bestuur

De S.A.R.L. wordt bestuurd door één of meer 'gérants' die natuurlijke personen dienen te zijn. De S.A.R.L. kent geen raad van bestuur en geen raad van commissarissen.

De S.A. kent afhankelijk van haar vorm een 'Conseil d'Administration', met ten minste drie leden, waaronder ten minste één natuurlijk persoon als 'Président Directeur Général' (PDG), ofwel een 'Directoire' bestaande uit één tot vijf leden, allemaal natuurlijke personen.

De S.A. met een 'Directoire' heeft daarnaast een 'Conseil de Surveillance' (raad van commissarissen), die ten minste uit drie leden moet bestaan, waarvan er ten minste twee natuurlijke personen dienen te zijn. Deze laatste zijn dan 'Président' en 'Vice-Président' van het 'Conseil de Surveillance'. Rechtspersonen die lid van het 'Conseil d'Administration' of het 'Conseil de Surveillance' zijn, dienen zich door middel van een natuurlijke persoon te doen vertegenwoordigen.

De S.A.S. laat meer vrijheid, in die zin dat er ten minste één 'Président' dient te worden benoemd. Deze kan een natuurlijke persoon of een rechtspersoon zijn (in dit laatste geval dient te worden gewerkt met een wettelijk vertegenwoordiger). Daarnaast kunnen de aandeelhouders besluiten tot aanstelling van een 'Conseil d'Administration' en/of een 'Conseil de Surveillance' en/of één of meer directeuren.

'Commissaire aux Comptes'

De S.A. en S.A.S. dienen altijd een 'Commissaire aux Comptes' (een voor vaste tijd aan de vennootschap verbonden accountant) te hebben. Voor de S.A.R.L. geldt deze verplichting alleen indien zij ten minste aan twee van de drie volgende criteria voldoet: ten minste vijftig werknemers, een omzet van ten minste FRF 20.000.000 en een balanstotaal van ten minste FRF 10.000.000.

Aandelenoverdracht

Voor de S.A.R.L. bestaat een wettelijke aanbieder- verplichting in geval van aandelenoverdracht. Aangezien de S.A.R.L. geen aandeelhoudersregister heeft, leidt overdracht van aandelen tot aanpassing van de statuten. De bijgewerkte statuten dienen bij de Handelsrechtbank te worden gepubliceerd. Dit betekent dat bij de S.A.R.L. de namen van de aandeelhouders publiekelijk bekend zijn. Bij overdracht is een registratierecht (ander woord voor belastingheffing) verschuldigd van 4,8% van de prijs van de aandelen, ofwel van de eventueel hogere waarde van de overgedragen aandelen.

Voor de S.A. geldt dat de statuten kunnen bepalen dat bij een overdracht voorafgaande toestemming van het 'Conseil d'Administration' of het 'Conseil de Surveillance' vereist is.

Voor de S.A.S. geldt hetzelfde, zij het dat aandelenoverdracht ook statutair kan worden onderworpen aan toestemming van de aandeelhoudersvergadering of zelfs van een derde partij.

Na overdracht dient het aandeelhoudersregister te worden bijgewerkt. Bij overdracht van aandelen in een S.A. of een S.A.S. dient een bedrag aan registratierechten van 1% van de prijs of de hogere waarde te worden voldaan, met een maximum van FRF 20.000 per overdracht.

Besluiten

Globaal kan worden gesteld dat voor de S.A.R.L. en de S.A. bindende regels gelden aangaande quorum- en meerderheidsvereisten voor besluiten. Voor de S.A.S. geldt daarentegen een grotere vrijheid. De statuten kunnen wat dit betreft op gewenste wijze worden ingericht, zij het dat bepaalde besluiten ook bij de S.A.S. door een wettelijk vastgestelde meerderheid moeten worden genomen.

Aandeelhoudersovereenkomsten

Ook met betrekking tot dit onderwerp geldt dat het Franse recht sterk beperkende regels kent (met name voor wat betreft stemovereenkomsten) voor de S.A.R.L. en de S.A. en dat er voor de S.A.S. meer wettelijke ruimte is gelaten.

Beursnotering

Alleen de S.A. (aldus niet de S.A.S.) kan aan de beurs worden genoteerd.

Meer in het algemeen is het van belang om bij de keuze tussen de diverse rechtsvormen rekening te houden met de (commerciële) uitstraling die daarvan uitgaat. Zeer globaal gesproken wordt de S.A.R.L. in het algemeen gezien als een kleinere onderneming of filiaal met een familieachtig karakter (deze indruk is niet geheel juist omdat er wel degelijk grote en rijke S.A.R.L.'s bestaan). De meerderheid van de middelgrote en grotere ondernemingen wordt gevoerd in de vorm van een S.A. Bij dit laatste moet dan nog onderscheid worden gemaakt tussen de vorm met een 'Conseil d'Administration' (het klassieke model) en het modernere model met 'Directoire'. Dit laatste model lijkt, met name voor wat betreft haar bestuursvorm, meer op de Nederlandse rechtspersonen, waarbij moet worden aangemerkt dat de S.A. met 'Directoire' in Frankrijk tot nu toe niet erg populair blijkt te zijn. Zoals reeds aangegeven dient de S.A.S. haar werkelijke plaats nog te veroveren. Het gebruik van deze rechtsvorm is echter in toenemende mate zichtbaar.

*Mr S. Bruna
NautaDutilh*